

935**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia 16 czerwca 2005 r.

w sprawie podziemnych składowisk odpadów²⁾

Na podstawie art. 82b ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy podziemnych składowisk

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej — środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 134, poz. 1438).

²⁾ Przepisy niniejszego rozporządzenia wdrażają postanowienia dyrektywy Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz. Urz. WE L 182 z 16.07.1999, str. 1) oraz decyzji Rady 2001/33/WE z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiającej kryteria i procedury przyjęcia odpadów na składowiska, na podstawie art. 16 i załącznika II do dyrektywy 1999/31/WE (Dz. Urz. WE L 011 z 16.01.2003, str. 27) w zakresie lokalizacji, eksploatacji i zamknięcia oraz określania zakresu, sposobu i warunków prowadzenia monitoringu poszczególnych typów składowisk podziemnych.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 111, poz. 726 i Nr 133, poz. 885, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 109, poz. 1157 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 110, poz. 1190, Nr 115, poz. 1229 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 117, poz. 1007, Nr 153, poz. 1271, Nr 166, poz. 1360 i Nr 240, poz. 2055, z 2003 r. Nr 223, poz. 2219, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 173, poz. 1808 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 90, poz. 758.

wisk odpadów w zakresie lokalizacji, eksploatacji i zamknięcia;

- 2) zakres, sposób i warunki prowadzenia monitoringu tych składowisk.

§ 2. 1. Składowiska podziemnego odpadów niebezpiecznych oraz składowiska podziemnego odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne nie lokalizuje się:

- 1) w strefach ochronnych ujęć wody i na obszarach ochronnych zbiorników wód śródlądowych;
- 2) na obszarach występowania lub zagrożonych oddziaływaniem gwałtownych zjawisk, mogących uniemożliwić bezpieczną eksploatację składowiska, w tym:
 - a) zwiększoną aktywnością sejsmiczną naturalną lub wzbudzoną działalnością człowieka,
 - b) zwiększoną aktywnością tektoniczną oraz na przebiegu strefy uskokuwej,
 - c) powodziami o większym prawdopodobieństwie ich pojawienia się niż wody 500-letniej,
 - d) masowymi ruchami ziemi;
- 3) na obszarach występowania:
 - a) zjawisk krasowych lub sufozyjnych,
 - b) intensywnej erozji wgłębnej lub denudacji, których tempo wskazuje, że granica przestrzeni objętej przewidywanymi szkodliwymi wpływami podziemnego składowania odpadów odstąpi się na powierzchni ziemi przed upływem 10 000 lat;
- 4) na obszarach górniczych utworzonych dla kopalń leczniczych;
- 5) na obszarach, na których prowadzenie działalności polegającej na składowaniu odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, narusza zasadę racjonalnej gospodarki złożem kopaliny podstawowej;
- 6) na obszarach o szczególnej wartości kulturowej, rekreacyjnej lub zdrowotnej.

2. Składowiska podziemnego odpadów obojętnych nie lokalizuje się na obszarach i w strefach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 4—6.

§ 3. 1. Wyboru lokalizacji składowiska podziemnego dokonuje się na podstawie wyników zawartych w dokumentacji hydrogeologicznej oraz geologiczno-inżynierskiej, określającej warunki charakteryzujące wybrane formacje geologiczne, w związku ze składowaniem określonych grup odpadów.

2. Do warunków, o których mowa w ust. 1, zalicza się w szczególności:

- 1) miąższość i rozciągłość formacji geologicznej;
- 2) wytrzymałość i odkształcalność (konwergencję) górotworu;

3) liczbę poziomów wodonośnych wraz z charakterystyką występujących w nich wód podziemnych;

4) prędkość i kierunki przepływu wód podziemnych (hydrodynamikę) w górotworze;

5) przepuszczalność nadkładu;

6) szczelinowatość górotworu służącą migracji roztworów wodnych o własnościach korozyjnych;

7) reaktywność skał na działanie roztworów, w tym: pęcznienie, rozmakanie, rozpuszczanie;

8) wielkość dopływów wód podziemnych do wyrobisk;

9) poziom metanonośności;

10) temperaturę i ciśnienie panujące w górotworze;

11) odległość komór przeznaczonych do składowania odpadów od innych wyrobisk, niebędących częścią składową podziemnego składowiska lub należących do innych zakładów górniczych, w związku z: zagrożeniami wodnymi, tąpnięciami, wybuchami metanu oraz prowadzeniem robót górniczych, w tym z użyciem materiałów wybuchowych.

3. Składowisko podziemne lokalizuje się w formacjach geologicznych zapewniających odpowiednie warunki, w szczególności do usytuowania komór do składowania odpadów, filarów ochronnych oraz zaplecza techniczno-eksploatacyjnego.

4. Składowisko podziemne lokalizuje się w obrębie istniejącego lub zlikwidowanego zakładu górniczego zależnie od zastosowanej techniki i możliwości jej adaptacji na potrzeby składowania odpadów.

§ 4. 1. Składowisko podziemne lokalizuje się w formacji geologicznej stanowiącej naturalną barierę geologiczną dla ewentualnej migracji substancji niebezpiecznych poza granice przestrzeni objętej przewidywanymi szkodliwymi wpływami składowanych odpadów.

2. Bariera geologiczna powinna skutecznie izolować odpady od środowiska oraz ograniczać migrację substancji niebezpiecznych do stopnia, w jakim nie będą one miały nieodwracalnego negatywnego wpływu na środowisko po zamknięciu składowiska podziemnego.

3. W miejscach, gdzie naturalna bariera geologiczna nie spełnia warunków określonych w ust. 2, stosuje się sztucznie wykonaną barierę geologiczną o parametrach wytrzymałościowych odpowiednich do warunków panujących w górotworze.

§ 5. Eksploatację składowiska podziemnego odpadów niebezpiecznych prowadzi się z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik.

§ 6. 1. Podczas eksploatacji składowiska podziemnego odpadów niebezpiecznych zapewnia się:

- 1) pobranie i zewidencjonowanie próbek odpadów przeznaczonych do składowania;

- 2) trwałe przechowywanie zewidencjonowanych próbek składowanych odpadów;
- 3) ograniczenie oddziaływania warunków atmosferycznych na odpady przeznaczone do składowania;
- 4) bezpieczny transport odpadów w obrębie składowiska;
- 5) umieszczanie opakowań z odpadami w komorach składowiska w sposób uniemożliwiający ich uszkodzenie pod wpływem własnego ciężaru;
- 6) składowanie różnych grup odpadów w osobno wydzielonych komorach, ze względu na własności fizykochemiczne lub biologiczne;
- 7) przeciwdziałanie mieszanii opakowań zawierających odpady zaliczane do różnych grup;
- 8) przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu odpadów, w tym poprzez wypełnianie materiałami izolującymi wolnych przestrzeni pomiędzy opakowaniami z odpadami;
- 9) gromadzenie wód pochodzących z odwodnienia podziemnego składowiska odpadów oraz poddawanie ich oczyszczaniu w stopniu umożliwiającym ich przyjęcie przez oczyszczalnię ścieków lub odprowadzenie do wód lub do ziemi;
- 10) odizolowanie od wpływu ewentualnych robót górniczych prowadzonych w otaczającym górotworze.

2. Próbkę, o których mowa w ust. 1 pkt 1, pobiera się z reprezentatywnej części odpadu podczas sprawdzenia zgodności przyjmowanych odpadów na składowisko z danymi zawartymi w karcie przekazania odpadu.

3. Próbkę, o których mowa w ust. 1 pkt 1, pobiera się i przechowuje w sposób umożliwiający przeprowadzenie badań własności fizycznych, chemicznych lub biologicznych przed zamknięciem podziemnego składowiska.

§ 7. Odpady przygotowuje się do składowania i składowe w sposób uniemożliwiający migrację zawartych w nich substancji niebezpiecznych poza granice przestrzeni objętej przewidywanymi szkodliwymi wpływami tej działalności w okresie eksploatacji i po zamknięciu składowiska podziemnego.

§ 8. Do eksploatacji składowiska podziemnego odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne stosuje się § 6 ust. 1 pkt 3—10.

§ 9. 1. W przypadku wydzielenia na składowisku podziemnym odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne części przeznaczonej do składowania odpadów niebezpiecznych, do eksploatacji części przeznaczonej do składowania odpadów niebezpiecznych stosuje się § 6.

2. Część przeznaczoną do składowania odpadów niebezpiecznych na składowisku podziemnym odpa-

dów innych niż niebezpieczne i obojętne wydziela się w sposób uniemożliwiający kontakt odpadów niebezpiecznych z innymi odpadami.

3. Odpady niebezpieczne transportuje się do części przeznaczonej do ich składowania oddzielnie od transportu innych odpadów.

§ 10. Do eksploatacji składowiska podziemnego odpadów obojętnych stosuje się § 6 ust. 1 pkt 6 i 8—10.

§ 11. 1. Wymagania, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, 2, 6 i 7, nie dotyczą składowiska podziemnego odpadów niebezpiecznych, na którym są składowane wyłącznie następujące rodzaje odpadów niebezpiecznych pochodzących z budowy, remontu i rozbioru obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, wymienione w katalogu odpadów stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206), oznaczone kodami: 17 06 01* Materiały izolacyjne zawierające azbest i 17 06 05* Materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

2. Składowanie odpadów, o których mowa w ust. 1, prowadzi się ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników, związanego z emisją pyłów pochodzących z dyspersji włókien azbestowych.

§ 12. Składowisko podziemne konstruuje się w sposób umożliwiający:

- 1) zamknięcie składowiska przed upływem terminu, na jaki została udzielona koncesja na składowanie odpadów;
- 2) podjęcie w przyszłości działań naprawczych lub odzysku odpadów.

§ 13. Składowisko podziemne wykonuje się w sposób uniemożliwiający dostęp osób nieuprawnionych oraz nielegalne składowanie odpadów w trakcie eksploatacji i po jego zamknięciu.

§ 14. W procesie zamknięcia składowiska podziemnego lub jego części wykonuje się prace likwidacyjne w sposób zabezpieczający, w szczególności, przed:

- 1) szkodliwym oddziaływaniem odpadów na wody podziemne oraz umożliwiającą obserwację wpływu składowiska odpadów na środowisko;
- 2) infiltracją wód opadowych, powierzchniowych i podziemnych, w tym poprzez budowę sztucznych barier geologicznych, tam, zasypywanie i uszczelnianie szybów i odwiertów;
- 3) wydostawaniem się produktów gazowych.

§ 15. 1. Monitoring składowiska podziemnego prowadzi się w trzech fazach:

- 1) przedeksploatacyjnej — okres do uzyskania koncesji na składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych;

- 2) eksploatacyjnej — okres od dnia uzyskania koncesji na składowanie odpadów do dnia uzyskania decyzji o cofnięciu lub wygaśnięciu koncesji;
- 3) poeksploatacyjnej — okres nie krótszy niż 30 lat, licząc od dnia uzyskania decyzji o wygaśnięciu lub cofnięciu koncesji.

2. Monitoring składowiska podziemnego prowadzi przedsiębiorca zgodnie z określonym w koncesji zakresem i sposobem.

3. Przedsiębiorca niezwłocznie informuje organ koncesyjny o wszystkich istotnych, niekorzystnych dla środowiska zjawiskach związanych ze składowaniem odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, wraz z przedstawieniem działań, jakie zostaną podjęte w celu ich zminimalizowania.

4. Okres prowadzenia monitoringu w fazie poeksploatacyjnej wydłuża się w przypadku stwierdzenia migracji substancji niebezpiecznych, pochodzących ze składowanych odpadów, poza granice przestrzeni objętej przewidywanymi szkodliwymi wpływami podziemnego składowania odpadów.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, monitoring w fazie poeksploatacyjnej prowadzi się przez 10 lat od ustania negatywnego oddziaływania na środowisko składowanych odpadów, a zakres, sposób i warunki prowadzenia monitoringu dostosowuje się do zaistniałej sytuacji.

§ 16. 1. Monitoring w fazie przedeksploatacyjnej prowadzi się w zakresie niezbędnym do sporządzenia dokumentacji hydrogeologicznej oraz dokumentacji geologiczno-inżynierskiej, w związku ze składowaniem odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych.

2. Monitoring w fazie przedeksploatacyjnej prowadzi się w celu określenia pierwotnego stanu środowiska oraz wyznaczenia zakresu, sposobu i warunków prowadzenia monitoringu dla fazy eksploatacyjnej i polega w szczególności na:

- 1) określeniu warunków, o których mowa w § 3;
- 2) określeniu substancji i parametrów wskaźnikowych oraz częstotliwości pobierania próbek wód powierzchniowych, podziemnych i pochodzących z odwodnienia wyrobisk oraz zużytego powietrza odprowadzanego ze składowiska podziemnego;
- 3) lokalizacji otworów obserwacyjnych oraz innych punktów pomiarowych do prowadzenia monitoringu w fazie eksploatacyjnej.

3. Parametry wskaźnikowe, o których mowa w ust. 2 pkt 2, ustala się w ten sposób, że ich przekroczenie świadczy o szkodliwym wpływie podziemnego składowania odpadów na środowisko.

4. Liczba otworów obserwacyjnych, o których mowa w ust. 2 pkt 3, nie może być mniejsza niż trzy otwory, przy czym jeden lokalizuje się na dopływie wód podziemnych do składowiska, a dwa na ich odpływie.

§ 17. 1. Monitoring w fazie eksploatacyjnej prowadzi się zgodnie z warunkami ustalonymi w dokumentacji hydrogeologicznej i geologiczno-inżynierskiej, wykorzystując otwory obserwacyjne i punkty pomiarowe, o których mowa w § 16 ust. 2 pkt 3.

2. Monitoring w fazie eksploatacyjnej polega w szczególności na:

- 1) badaniu substancji i parametrów wskaźnikowych określonych zgodnie z § 16 ust. 2 pkt 2;
- 2) kontroli warunków panujących w górotworze, w tym:
 - a) konwergencji,
 - b) wielkości dopływów wód podziemnych do wyrobisk,
 - c) poziomu metanonośności.

§ 18. 1. Zakres, sposób i warunki prowadzenia monitoringu podziemnego składowiska odpadów w fazie poeksploatacyjnej ustala się na podstawie wyników monitoringu przeprowadzonego w fazie eksploatacyjnej.

2. Monitoring w fazie poeksploatacyjnej polega w szczególności na:

- 1) badaniu substancji i parametrów wskaźnikowych wód podziemnych, o których mowa w § 16 ust. 2 pkt 2;
- 2) kontroli warunków panujących w górotworze, w tym konwergencji;
- 3) kontroli geochemicznej powietrza glebowego w rejonie zlikwidowanych szybów i odwiertów.

§ 19. 1. Pobranie próbek do badań oraz badania substancji i parametrów wskaźnikowych, w związku z monitoringiem w fazie eksploatacyjnej i w fazie poeksploatacyjnej, wykonuje się z częstotliwością nie mniejszą niż co 6 miesięcy.

2. Badania substancji i parametrów wskaźnikowych prowadzą laboratoria badawcze posiadające wdrożony system jakości w rozumieniu przepisów o normalizacji, zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2001.

§ 20. Prowadząc monitoring w fazie eksploatacyjnej i w fazie poeksploatacyjnej, przedsiębiorca składa organowi koncesyjnemu roczny raport w terminie do końca pierwszego kwartału, po zakończeniu roku kalendarzowego, którego ten raport dotyczył.

§ 21. Monitoring w fazie poeksploatacyjnej nie prowadzi się w odniesieniu do:

- 1) składowiska podziemnego odpadów niebezpiecznych, o którym mowa w § 11 ust. 1;
- 2) składowiska podziemnego odpadów obojętnych.

§ 22. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2005 r.

Minister Środowiska: T. Podgajniak